

Svensk arbetsmiljöforskning: inriktning, lokalisering, finansiering

www.fas.se

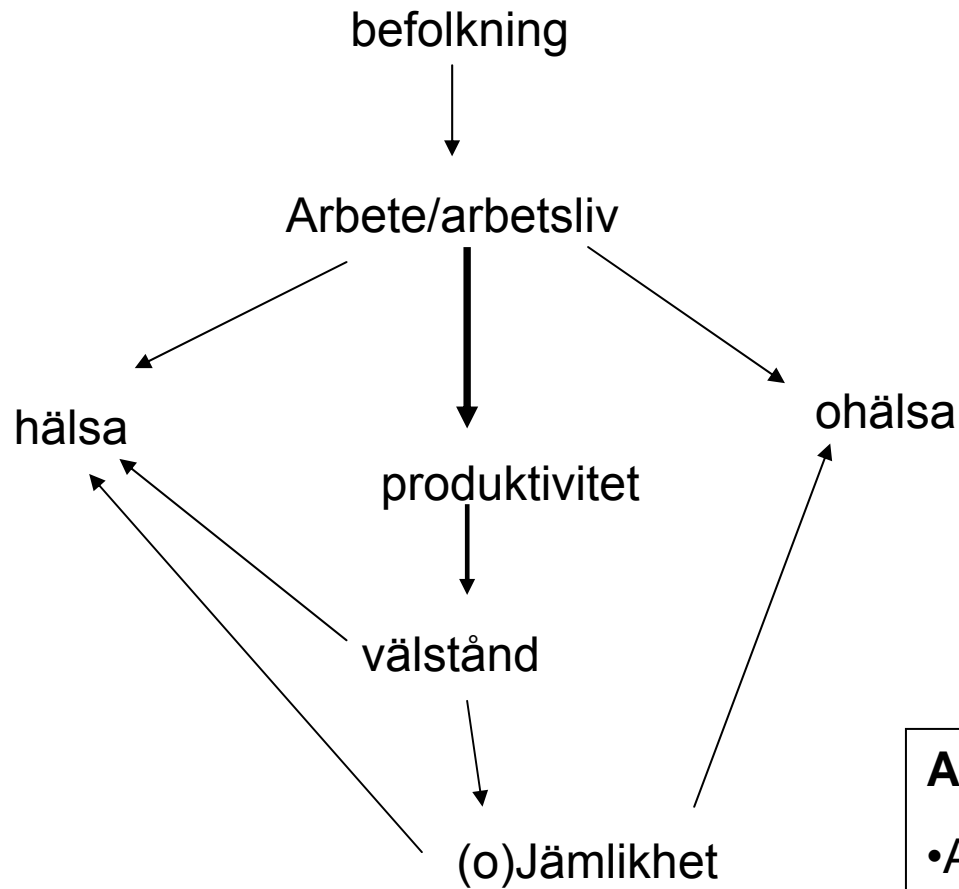
Svensk arbetslivsforskning – en resurs för välfärd, hälsa och tillväxt

Att säkra forskning av hög relevans och kvalitet

Maria Albin, Gunn Johansson, Bengt Järvholm, Eskil Wadensjö, Carin Håkansta

100428

Arbetslivsforskning

- Arbete och hälsa
- Arbetsorganisation
- Arbetsmarknad (arbetsrätt

Forskning om vad?

- Svenska regeringen
  - Arbetskraftsdeltagande
  - FHV
- ”Parterna” (SN, LO, PTK)
  - Grundläggande/intervention/implementering
- EU
  - Produktivitet
- WHO
  - Jämlikhet
- ILO
  - säkerhet

I syfte att reducera utanförskapet och öka välståndet i samhället är det viktigt att ny kunskap utvecklas. Arbetsmarknadsforskning behövs i syfte att få kunskap om hur politiska reformer som genomförs påverkar arbetsmarknadens funktionssätt och hur olika grupper av människor påverkas av strukturomvandlingar. För att stödja ett ökat deltagande på arbetsmarknaden behövs också kunskap om hur förutsättningar och incitament bäst kan utformas. Arbetsmiljön är viktig, inte minst för att den påverkar individers möjligheter att delta i arbetsmarknaden. Kunskapsutveckling inom områden av betydelse för individens hälsa och säkerhet är viktigt men det behövs också en ökad kunskapsutveckling inom områden där frågor om individens och verksamhetens utveckling kopplas till varandra.

Prop 2008/09:50

Europeiska kommissionen, 2007

arbetsmiljöstrategin för 2007-2012

- Såväl grundforskning som tillämpad forskning har en avgörande betydelse för bättre kunskaper på arbetsmiljöområdet, för beskrivning av exponeringsscenarier, för kartläggning av orsaker och följder och för framtagning av preventionsmetoder och nyskapande teknik. Forskningen levererar de argument och bevis på vilka de politiska besluten bör grunda sig.

resolution (25 juni 2007)

- Arbetskvalitet har en signifikant mänsklig, men även ekonomisk dimension, och medlemsstaterna har genom Lissabonstrategin skrivit under att arbetsmiljöpolitik är ett viktigt bidrag till ekonomisk tillväxt och sysselsättning

Forskning om vad?

NEW OSH ERA

- arbetsmiljöer som förebygger psykosociala problem
- psykosociala risker beroende på organisationsförändringar
- samtidig exponering för flera riskfaktorer i arbetsmiljön såsom fysiska, kemiska, psykosociala, biologiska och ergonomiska
- förändringar i anställningsförhållanden ("work and employment conditions")
- förbättringar i "management systems" och säkerhetskultur

PEROSH

- Framväxande risker (t ex ökad förtidspensionering, globalisering)
- Arbetsorganisation och psykosociala faktorer
- Stöd till hälsosamma arbetsplatser
- Nanoteknologins risker

Tabell 5. Enkät svar på frågan: Vilken arbetslivsforskning har bedrivits i din forskargrupp (eller motsvarande) under 2005?

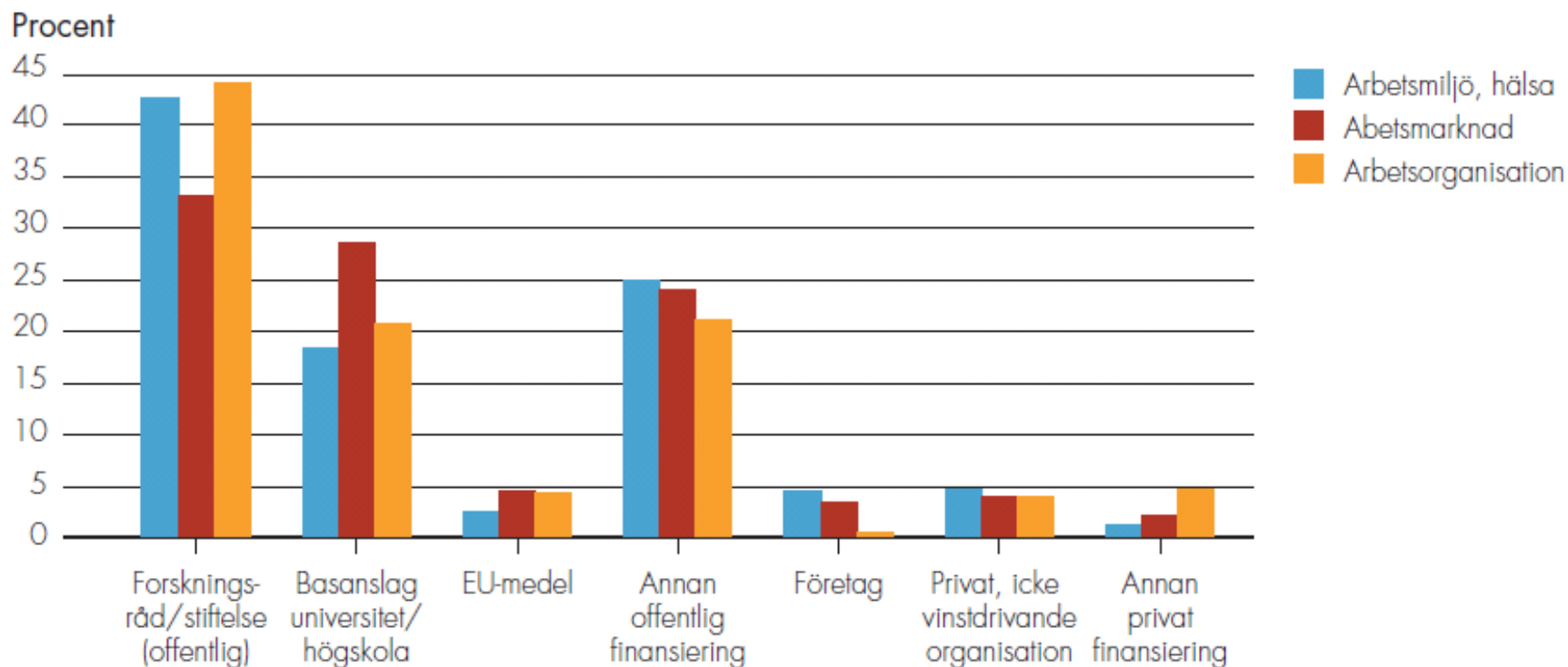
	Helärspersoner
Arbete, arbetsmiljö och hälsa	
Fysikaliska hälsorisker	63
Kemiska och biologiska hälsorisker	120
Psykosociala hälsorisker	105
Belastningsergonomi	68
Andra frågeställningar kring arbete och hälsa	78
Förbättring av säkerhet, arbetsmiljöarbete o likn.	53
Arbetsorganisation	
Personalrelationer, ledning och styrning	169
Produktionens organisering, utveckling och förändring	148
Entreprenörskap, tillväxt, företagande	87
Arbetsmarknad	
Strukturförändringar, arbetsmarknadens flexibilitet och dynamik	61
Arbetslöshet, utanförskap, marginalisering	49
Anställnings-, socialförsäkringsfrågor, arbetsrätt	42
Övriga områden	
Frånvaro, rehabilitering, arbetsanpassning	68
Löner, ekonomiska incitament	17
Lärande, kompetensförsörjning, kvalifikations och kompetensutvecklingsfrågor	117
Partsrelationer	12
Jämställdhet och mångfald inom arbetslivet	104
Relationer mellan arbete och övriga livet	39
Annat område som inte täcks ovan	93
	1495

Tabell 6. De fem största FoU-miljöerna inom arbetslivsforskningens huvudområden år 2005 beräknat från antalet årsarbetskrafter.

Arbetsmiljö, hälsa ²	Arbetsorganisation	Arbetsmarknad
Arbetslivsinstitutet	Göteborgs universitet	Stockholms universitet
Karolinska institutet	Arbetslivsinstitutet	Lunds universitet
Uppsala universitet	Handelshögskolan, Sthlm	Göteborgs universitet
Lunds universitet	Umeå universitet	Umeå universitet
Linköpings universitet	Uppsala universitet	Uppsala universitet

Källa: Levin H, Wikman A: Kartläggning av svensk arbetslivsforskning, Arbetslivsinstitutet, opublicerad 2006.

Figur 3. Forskargruppernas finansiering fördelad på finansieringstyper, per huvudområde, genomsnittlig andel.

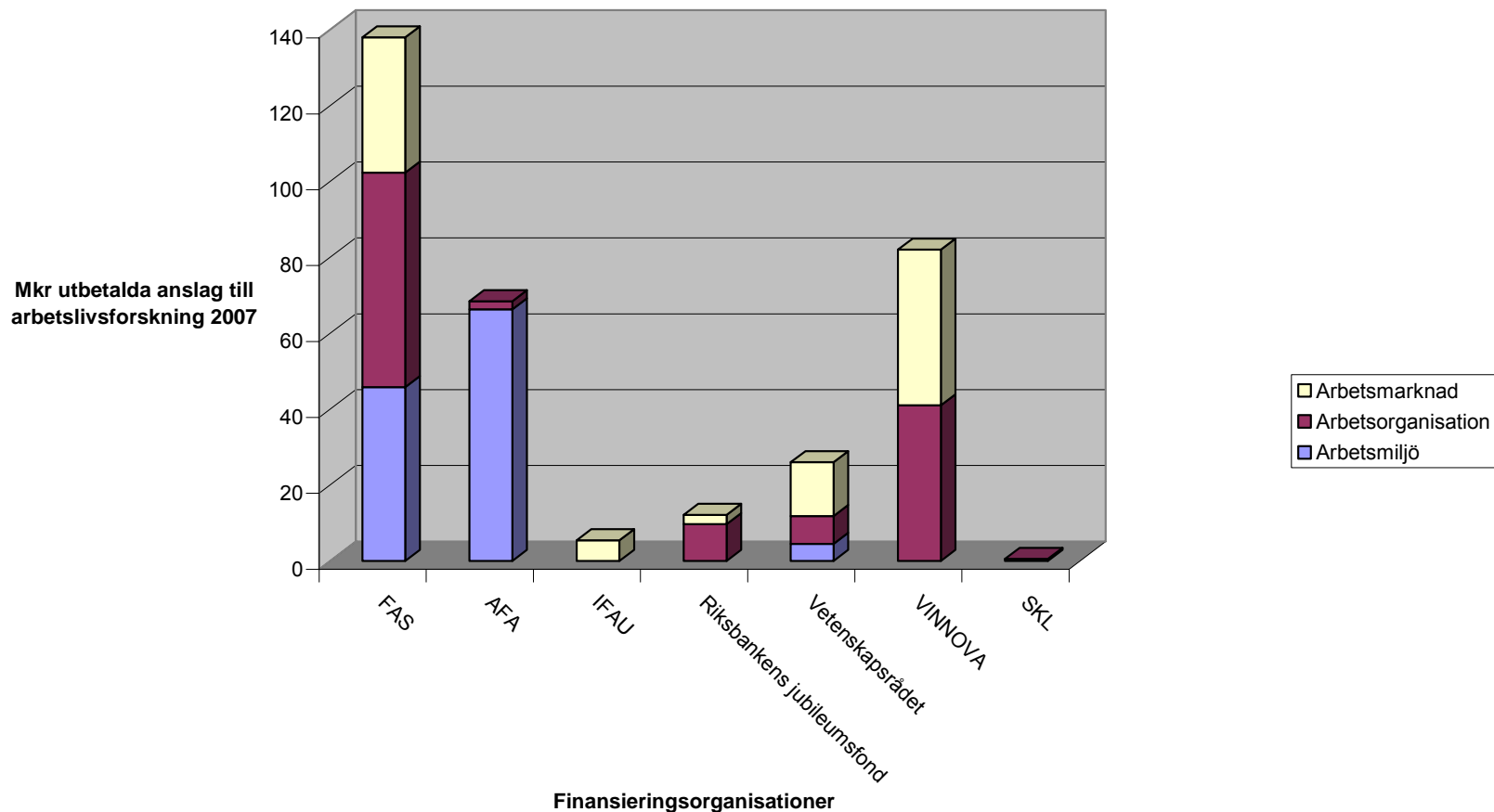

Källa: Levin H, Wikman A: Kartläggning av svensk arbetslivsforskning, Arbetslivsinstitutet, opublicerad 2006.

Finansiering av forskningen

Forskningsfinansiärer	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)	94	117	120	128	110	108	138
AFA Försäkring	169	231	189	35	42	45	87
Formas	5	10	12	0	0	0	0
Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU)	5	6	6	5	5	5	5
Riksbankens jubileumsfond (RJ) ^[1]	5	14	17	2	0	32	12
Vetenskapsrådet (VR) ^[2]	3	3	3	27	28	27	26
VINNOVA	118	80	60	39	34	29	82
Sveriges kommuner och landsting (SKL) ^[3]	3	3	5	2	1	1	1
TOTALT	402	464	412	238	220	247	351

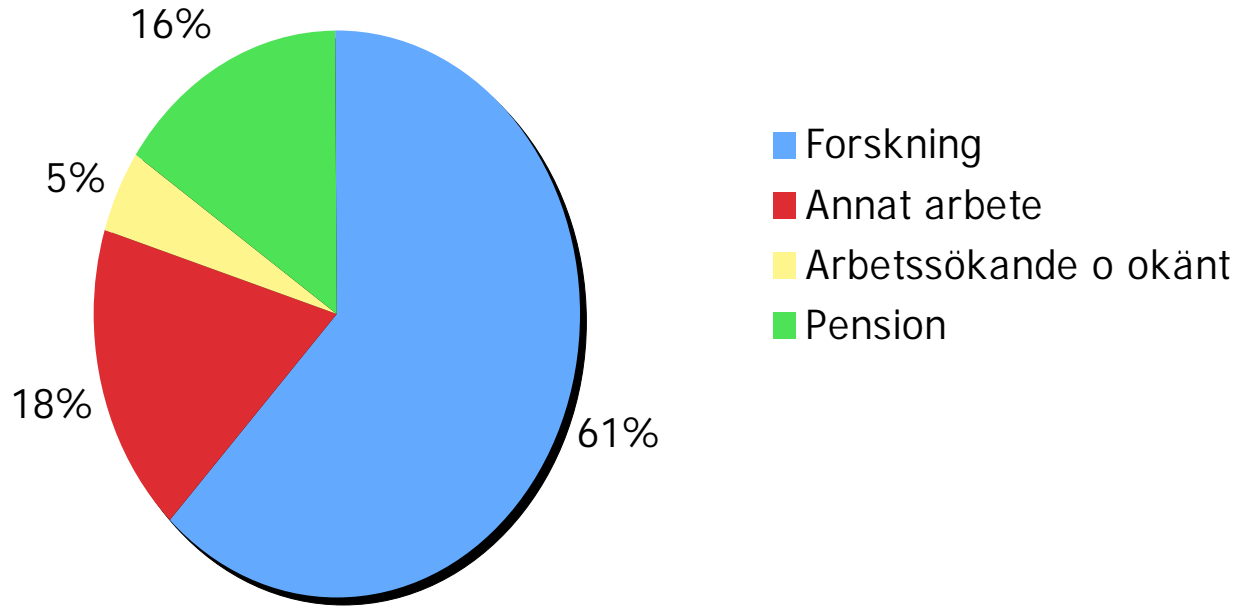
Finansiering av forskningen

Forskarnas ålder/kön - återväxt

- 1500 personer (2006)
  - ALI:s nedläggning
- Ålder/kön
- Minskning
  - Arbetsorganisation
  - Arbetsmiljö (393 → 129
2002 → 2006)

ALI-forskare hösten 2008

Sturesson, 2009

SWOT

Hot

- Implementering (kontaktnät forskare-praktik)
- Internationellt samarbete (inga stabila aktörer)
- Rekrytering (tilltro)

Möjligheter

- Nya frågor (förändrat arbetsliv)
  - Deltagande av personer med funktionsnedsättningar
- Generationsskifte
- Gott internationellt rykte
- Möjligheter att utvärdera interventioner